

**Главни и одговорни уредник**  
Мирко Васиљевић

**Заменици главног и одговорног уредника**  
Небојша Јовановић  
Мирослав Пауновић

**Уредник**  
Вук Радовић

**Редакција**  
Зоран Арсић, Јованка Бодирога Јанковић, Михајло Велимировић,  
Радован Вукадиновић, Милена Ђорђевић, Љубинка Ковачевић,  
Светислав Костић, Бранко Лубарда, Мирјана Радовић, Боса Ненадић,  
Наташа Петровић Томић, Дејан Поповић, Душан Поповић, Драгиша  
Слијепчевић, Александар Ђирић

**Међународни издавачки савет**  
Шиме Ивањко (Словенија), Tom Jersild (САД), Christa Jessel-Holst  
(Немачка), Горан Коевски (Македонија), Rainer Kulms (Немачка), Mike  
Falke (Немачка), Витомир Поповић (БиХ – Република Српска), Драган  
Радоњић (Црна Гора), Марко Рајчевић (БиХ – Република Српска)

**Секретар**  
Мирјана Радовић

**Технички секретар**  
Радица Милић

Радови у овом часопису подлежу анонимној рецензији двоје  
рецензената које одређује Редакција.

Радови који су објављени у земљи или иностранству, укључујући и  
њихове преводе, прихватају се за објављивање само ако у конкретном  
случају Редакција тако одлучи.

**Издавач**  
УДРУЖЕЊЕ ПРАВНИКА У ПРИВРЕДИ СРБИЈЕ  
Београд, Трг Николе Пашића 1/II  
тел./факс: 3234-985  
e-mail: [udruzpip@eunet.rs](mailto:udruzpip@eunet.rs)  
[www.pravniciuprivredi.org.rs](http://www.pravniciuprivredi.org.rs)

**Технички уредник**  
Јован Ђорђевић

**Графичка припрема**  
Досије студио, Браће Недића 29, Београд

Издаје ПЕРИОДИЧНО

**Штампа**  
„Досије студио“, Београд

  
УДРУЖЕЊЕ ПРАВНИКА  
У ПРИВРЕДИ СРБИЈЕ

# ПРАВО И ПРИВРЕДА

Часопис за привредноправну теорију и праксу

UDK 347.7  
ISSN 0354-3501

Београд  
Година XLIX

Број  
7-9  
2012

## САДРЖАЈ

### ПРИВРЕДНИ УГОВОРИ И СПОРОВИ – СУДСКИ И АРБИТРАЖНИ

**Кристиа ЈЕСЕЛ-ХОЛСТ**

Признање и извршење страних одлука..... 13

**Томас МАЈЕР, Кристијан АТЕНШТЕТ**

Увођење регистра недржавинских заложних права  
у југоисточној Европи ..... 29

**Илија БАБИЋ**

Етажна својина и конверзија права коришћења у право  
својине ..... 45

**Марија КРВАВАЦ**

Установа јавног поретка – у сусрет новој кодификацији  
међународног приватног права Републике Србије ..... 61

**Вук РАДОВИЋ**

Недостајући концепт јавног складиштара ..... 76

**Синиша ВАРГА, Нина ПЛАНОЈЕВИЋ**

Правни оквири кластера..... 93

**Никола БОДИРОГА**

- Ванредни правни лекови у новом Закону о парничном поступку..... 110

**Драјољуб СИМОНОВИЋ**

- Набрајалице у српским законима..... 134

**Саша САВИЋ**

- Правни режим непредвиђених радова код уговора о грађењу..... 147

**Јелена ШОГОРОВ ВУЧКОВИЋ**

- Уговори о кредиту без средстава обезбеђења – бланко кредити..... 160

**Јелена БРКИЋ**

- Споразумна судска залога у светлу нових могућности ефикасног намирења..... 172

**Урош ЖИВКОВИЋ**

- Превазилажење арбитражног споразума: специфичност једностраних понуда за вођење арбитражног поступка Републике Србије..... 186

**ИНТЕЛЕКТУАЛНА ПРАВА****Слободан М. МАРКОВИЋ**

- Трговински споразум против кривотворења робе (АСТА) – садржина, циљеви, значај..... 198

**Божин ВЛАШКОВИЋ**

- Апсолутно дејство патента у вези са проналасцима секвенци гена..... 218

**Зоран МИЛАДИНОВИЋ**

- Правни режим интелектуалних добара створених у радном односу..... 233

**Мирјана ПОЛЕНАК АКИМОВСКА, Гоце НАУМОВСКИ**

- Историјски поглед на право интелектуалне својине..... 247

**Јагранка ДАБОВИЋ-АНАСТАСОВСКА, Нега ЗДРАВЕВА**

- Концепт разводњавања жига у међународном праву, жиговном праву Европске уније и жиговном праву земаља југоисточне Европе..... 261

**Видоје СПАСИЋ**

- Нова легислатива о праву оплемењивача биљних сорти у Србији..... 279

**Душан ПОПОВИЋ**

- О ограничењима и колективном остваривању ауторског права и сродних права..... 294

**Ненад ГАВРИЛОВИЋ**

- Фер употреба музичких дела, обим ауторскоправне заштите и нови легислативни развоји..... 317

**Сања РАДОВАНОВИЋ**

- Начини и правне последице престанка уговора о лиценци софтвера..... 338

**Јелена ЋЕРАНИЋ**

- Предлог новог система заштите проналазака у ЕУ – патент Уније..... 356

**Соња СПАСОЈЕВИЋ**

- Паралелна трговина и препакивање лекова у смислу права жига..... 372

**Владимир БОРОВАЦ**

- Начини одређивања тарифе организације за колективно остваривање ауторског и сродних права..... 383

**Ксенија ВЛАШКОВИЋ**

- Патентна заштита битно биолошких поступака за добијање биљака и њихових производа..... 397

**ПРАВО ОСИГУРАЊА****Зоран Р. ТОМИЋ, Наташа ПЕТРОВИЋ ТОМИЋ**

- Овлашћења Народне банке Србије код стечаја друштава осигурања..... 406

**Владимир ЧОЛОВИЋ**

Традиционални и алтернативни начини дистрибуције  
осигурања (са освртом на банкоосигурање) ..... 436

**Слободан ИЛИЈИЋ**

Статусноправна питања актуара у осигурању Србије ..... 450

**РАДНО И СОЦИЈАЛНО ПРАВО**

**Предрај ЈОВАНОВИЋ**

Радноправне границе слободе рада ..... 464

**Љубинка КОВАЧЕВИЋ**

(Не)допуштено коришћење права на одсуство због  
привремене спречености запосленог за рад ..... 483

**Филиј БОЈИЋ**

Изазови политике запошљавања младих: упоредна искуства  
и реалност у Србији ..... 510

**ПОСЛОВНО ПРАВО ЕУ И ПРАВО КОНКУРЕНЦИЈЕ**

**Миле ВРАЊЕШ**

Финансијско-правни аспекти прелазног споразума  
о трговини и трговинским питањима између Европске  
уније и Србије ..... 522

**Миле РАЧИЋ, Синиша ДОМАЗЕТ**

Контрола концентрација у праву конкуренције ЕУ ..... 540

**Гордана ГАСМИ**

ЕУ регионална државна помоћ – период 2007–2013..... 561

**Сања ДАНКОВИЋ СТЕПАНОВИЋ**

Изрицање мере заштите конкуренције консеквентно  
(претходно) утврђеној повреди ..... 576

**Бранислава ЛЕПОТИЋ КОВАЧЕВИЋ**

Делатности од општег интереса и јавно-приватно  
партнерство у области енергетике у прописима Републике  
Србије ..... 596

**Ивана РОДИЋ**

Стратегија Европске уније за друштвено одговорно  
пословање ..... 610

**Марија ВЕЛИЧКОВИЋ**

Изузетна хитност као основ за спровођење преговарачког  
поступка јавне набавке ..... 630

**ПОРЕСКО ПРАВО**

**Зоран ИСАИЛОВИЋ**

Порески прописи и привреда ..... 654

**Гордана ИЛИЋ-ПОПОВ**

Фискални третман моторних возила и њихових власника  
у Републици Србији ..... 668

**Хасиба ХРУСТИЋ**

Неопходност реформе пореске управе Србије ..... 683

**УПУТСТВО ЗА АУТОРЕ ..... 695**

др Божин ВЛАШКОВИЋ  
редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу

## АПСОЛУТНО ДЕЈСТВО ПАТЕНТА У ВЕЗИ СА ПРОНАЛАСЦИМА СЕКВЕНЦИ ГЕНА

### Резиме

Аутор је анализирао питање деловања патената за проналаске хемијских материја. Ово деловање је апсолутно, што значи да су заштићени сви објекти за производњу материје, као и све примене материје, без обзира да ли је то било познато инвентору патената. Међутим, када је реч о проналасцима секвенци гена или делова секвенци гена, деловање патената је ограничено у значајној мери. Наиме, тај патенат не делује апсолутно, него је реч о заштити која је функционално ограничена. Овакво решење је садржано у Директиви о јавној заштити биотехнолошких проналазака и део је националних правних система држава чланица Европске уније.

**Кључне речи:** проналазак производа, апсолутно деловање, секвенца гена, функција гена, функционална ограниčenост.

### I Увод

Проналасци производа и проналасци поступака су основне врсте проналазака. Проналасци производа се деле на проналаске ствари, проналаске машина или уређаја и проналаске хемијских материја. Патентна заштита проналазака ствари и проналазака машина и уређаја никада није била спорна, као ни деловање патента којим су заштићени. Насупрот томе, већ и сама патентна заштита проналазака хемијских материја

била је једно од најспорнијих питања у патентном праву, па су литература и судске одлуке, једноставно, непрегледне. У једном тренутку, полемике су утихнуле, а у судској пракси су примењивана јасно дефинисана решења. Међутим, развој нових технологија је не само оживео стара интересовања, него је чак у фундаменту довео у питање садржину заштите за проналаске хемијских материја. Разлог за овакву ситуацију су патенти за проналаске секвенци гена или делова секвенци гена. Секвенце гена или делови секвенци гена су биохемијске материје, па се могло очекивати да за њихову заштиту важе иста правила, као за заштиту сваке хемијске материје. Истраживања су, пак, показала да ови проналасци показују карактеристична својства по којима се значајно разликују од других проналазака материје. То је, наравно, имало за последицу и нова промишљања о садржини патентне заштите и њеној примерености потребама заједнице, као и импулсима за даља истраживања.

У овом раду нису посебно анализирана, него само наговештена и питања која се односе на догматске основе и оправданост апсолутне заштите у класичном смислу, као ни разлози који се износе за и против овог облика заштите. Разматране су само специфичности, или могуће специфичности, у деловању патента за секвенцу или део секвенце гена, а у поређењу са обимом заштите проналазака других хемијских материја.

### II Развој патентне заштите проналазака хемијских материја

Овај развој ћемо приказати у немачком праву, с обзиром на различитост решења која су примењена у различитим временским периодима и јасну тенденцију сталног проширења заштите. На први поглед, посматрано из данашње перспективе, делује изненађујуће да су представници хемијске индустрије у почетку били против патентне заштите проналазака хемијских материја. На пример, *Adolf von Bruning*, један од оснивача *Hochst AG*, сматрао је да процват хемијске индустрије омогућен тиме што на овом подручју не постоји патентна заштита, па тиме није ограничена конкуренција.<sup>1</sup> Удружење немачких хемичара се, такође, изјаснило против патентирања проналазака материје, с образложењем да се тиме отежава примена касније пронађених, а усавршених поступака за њихову производњу.

Полазећи од оваквих ставова, Закон о патентима из 1877. године искључио је из патентне заштите материје које су произведене хемијским путем, а дозвољено је патентирање поступака за њихову производњу.<sup>2</sup>

1 Maximilian Haedicke, „Absoluter Stoffschutz – Zukunftskonzept oder Auslaufmodell“, *Zeitschrift für gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, Nr. 2/2010, стр. 94.

2 M. Haedicke, *нав. чланак*, стр. 98.















